

ЗАКОН

о обнављању и унапређењу виноградарства

од 30. децембра, 1921. год.

Чл. 1. — Државним лозним расадницима задатак је:

1. да производе и размножавају издржљиве врсте лозе, које ће давати материјал (резнице, прпорке и калемове) за обнављање винограда;

2) да послуже као практичне школе, у којима ће виноградари у свакој прилици моћи видети и научити све радове, који се односе на обнављање и гајење винограда;

3. да послуже као места за приређивање виноградских и винарских курсева и за извођење путне наставе за унапређење ових пољопривредних грана у области, којој дотични расадник припада;

4. да се у огледним подрумима и енолошким лабораторијама, који ће бити основани у овим расадницима, прикупљају подаци о природном саставу домаћих вина и осталих преврелих пића у циљу њихове заштите од фабрицирања и правилног неговања вина и осталих пића; и

5. да се у Енолошкој Станици, која ће се основати при крајинском лозном расаднику у Букову, поред предњег задатка у тач. 4. врши и контрола противу фабрицирања вина у Србији и изводе научни и пратични огледи из домаћег виноградарства и винарства.

Чл. 2. — За оснивање нових или проширење постојећих расадника употребити се првенствено државно или општинско земљиште, ако га има и за тај посао може послужити. У оскудици овога, узет ће се под закуп земљиште приватних лица докле потреба траје. Но ако се о цени закупа не би могао постићи споразум, земљиште приватно откупиће се по Закону о експроприацији.

Чл. 3. — Надзор над расадницима вршиће се по правилима, која ће прописати Министар Пољопривреде и Вода.

Чл. 4. — Лозним расадницима управљају управници. Они су државни чиновници и постављају се Краљевим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода.

За Управнике расадника могу бити постављени они, који су свршили коју вишу или средњу пољопривредну школу и провели као помоћници у лозним или као управници у воћним расадницима бар једну годину, као и они који су свршили коју нижу пољопривредну школу, првенствено виноградарску, и провели најмање 4 године као помоћници у лозним или 5 година у служби у воћним расадницима.

Изузимају се само они, који се у времену ступања на снагу овог Закона затекну на положају руковоаца лозних расадника.

Плате управника расадника деле се на 5 класа: I 4000 дин.; II 3500 дин.; III 3000 дин.; IV 2500 дин. и V 2000 динара.

Управници не могу бити унапређени у вишу класу докле у нижој не проведу најмање 4 године, али Министар Пољопривреде и Вода може онима управницима који су провели већи број година у пољопривредној служби дати плату, која одговара њиховим годинама службе према овим класама.

Управници имају бесплатан стан и огрев у расаднику или додаток на то у новцу, колико одреди Министар Пољопривреде и Вода.

Чл. 5. — У сваком расаднику поставиће се претписом Министра Пољопривреде и Вода потребан број помоћника, чије се плате деле на две класе: I са 1500 динара и II са 1200 дин. годишње. Помоћник може бити онај, који је свршио средњу или са врло добрим успехом коју нижу пољопривредну школу, а првенствено виноградарску.

И помоћници имају права на бесплатан стан и огрев у расаднику или новчану накнаду за то, колико одреди Министар Пољопривреде и Вода.

Чл. 6. — 1. При државним лозним расадницима поставиће се по један путник виноградарства или винарства, према потребама дотичне области. Ови путни на-

ставници државни су чиновници и постављају се Краљевим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода, а из реда стручних лица са истим квалификацијама, које се траже и за управника лозних расадника.

Њихове се плате деле на 5 класа исте величине као код управника ових расадника, и добијају се на исти начин као и код ових.

Ако у расаднику нема стана за путног наставника, седиште ће одређивати Министар Пољопривреде и Вода у границама области којој припада расадник.

Путни наставници имају бесплатан стан и огрев, односно новчану накнаду за то, а осим тога и сталан додаток на путовање, колико одреди Министар Пољопривреде и Вода.

2. У Енолошкој Станици, при крајинском лозном расаднику у Букову, поставиће се један директор станице и један асистент. То су указни чиновници, који се постављају Краљевим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода.

Обојица морају имати вишу стручну спрему и доказати, да су радили бар пола године у каквој хемијској или енолошкој лабораторији.

Плата је директора станице: I класе 6000 дин., II кл. 5000 дин. и III кл. 4000 дин.; а плата асистента станице: I класе 4000 дин. II кл. 3500 дин. и III кл. 3000 дин. годишње.

Директор и асистент имају такође право на бесплатан стан и огрев, или на новчану накнаду за то, колико одреди Министар Пољопривреде и Вода.

Чл. 7. — Ако би поједине општине, срезови, окрузи, или пољопривредна удружења сагласили се да оснују расаднике, ради подмиривања месне потребе, Министар Пољопривреде и Вода овлашћен је, да им може помоћи сталном новчаном потпором или стручном снагом.

Потребно земљиште за расаднике прибавиће се на исти начин као што је прописано у чл. 2. за државне расаднике.

Чл. 8. — Кад општински, срески, окружни, или државни расадници приме државну потпору, потпадају односно надзора и уређења под све уредбе прописане за државне расаднике, но произведени материјал (резнице, прпорци и калеми) употребиће се првенствено за одређену околину (општину, срез, округ и т. д.) која подноси трошкове око њиховог издржавања.

Одредбе чл. 7. и 8. важиће и за оне општинске, среске, окружне или друштвене расаднике, који су основани пре овога Закона.

Но државном надзору подлеже и сви приватни расадници, из којих се лоза продаје народу.

Ко може подизати приватне расаднике и под којим ће се погодбама продавати лоза из ових расадника, прописаће Министар Пољопривреде и Вода:

Чл. 9. — Земљишта под расадницима и виноградима подигнутим на издржљивој лози ослобођавају се плаћања пореза за десет го-

дина; а виногради подигнути на живоме песку ма којом врстом винове лозе ослобођавају се порезе за двадесет година.

Осим тога, терен живог песка који се налази у својини државној, може се Краљевим Указом на предлог Министра Пољопривреде и Вода и Финансија, уступити у својину појединим виноградарима за подизање винограда.

Чл. 10. — Сопственици винограда подносиће пријаве за ослобођење кад засаде најмање десет ара (1000 чокота или једна мотика).

Ослобођење почиње са првом годином иза оне, у којој је виноград накалемљен, и рачунаће се од 1. јануара.

Министар Пољопривреде и Вода овлашћује се да пропише Правила о уживању ове повластице, која се ни у ком случају не може дати два пут за једно исто парче.

Чл. 11. — Повластица у чл. 9. важиће само за оне срезове и округе који се огласе као филоксером зарижени.

Чл. 12. — Пренос лозе намењене подизању винограда или расадника, што се доказује уверењем од надлежног управника лозног или воћног расадника, врши се бесплатно и брзовозно на свима државним железницама у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

Чл. 13. — Министар Пољопривреде и Вода одредиће продајну цену појединим врстама

лозе из државних расадника. Он је властан да може појединцима, удружењима, школама, црквама и манастирима, и покрајинама, које су највише оштећене, давати потребну количину издржљиве лозе бесплатно, пошто добије уверење да ће се иста корисно употребити.

Чл. 14. — Ко бесплатно добивену лозу из државних расадника упропасти, казниће се новчано са десет пута оноликом сумом, колико износи вредност упропаћене лозе.

Чл. 15. — Молбе и пријаве за лозу ослобођавају се таксе, која је до сад плаћана по Закону о таксама.

Чл. 16. — Винова лоза калемљена или за калеме подесна и издржљива ослобођава се при увозу свију државних и општинских дажбина. Али ће одобрење за увоз давати Министарство Пољопривреде и Вода само кад земаљски расадници нису у стању да потребу подмире.

Чл. 17. — Да би се виноградарски крајеви снабдевали вичним калемарима и резачима као и вештим подрумарима, држаће се у лозним расадницима у смислу чл. 1. тач. 2. и 3. сваке године по неколико практичних курсева за калемљење и орезивање лозе, као и за рационалну прераду грожђа и неговање вина. На ове курсеве дужне су општине, од којих се буде тражило, послати онолики број кур-

систа, колики одреди Министар, а примаће се и они, који се добровољно пријаве.

Помоћ за издржавање слушалаца за време курса даваће Министарство Пољопривреде и Вода у колико се сами не би могли издржавати.

Слушаоци ових курсева имају бесплатан стан и подвоз на железницама за одлазак и повратак.

Чл. 18. — Практичним курсевима у расаднику руководиће управници уз припомоћ расадничког особља а по потреби и путног наставника. Курсеви пак ван расадника руководиће дотични путни наставници уз помоћ расадничког особља, ако то буде требало.

Ближе одредбе о држању ових курсева прописаће Министар Пољопривреде Правилником.

Чл. 19. — Овлашћује се Министар Пољопривреде и Вода, да може одредити сваке године, у границама буџетске могућности, једну суму у име награде за виноградарство заслужним лицима или удружењима.

Награде ће се давати путем стечаја.

Чл. 20. — Сви трошкови по овом Закону исплаћиваће се из суме зато одређене годишњим буџетом.

Чл. 21. — Са приходима лозних расадника поступаће се онако, како то налаже Закон о Државном Рачуноводству.

Управник расадника је одговоран рачуно-полагач за лозни расадник.

Сви рачуни о набавци потрошног материјала као и платни спискови надничара морају поред потписа управника имати и потпис помоћника, који је примио на руковање дотични материјал односно раденике.

Чл. 22. — Министар Пољопривреде и Вада може према указаној потреби и у другим виноградарским центрима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца заснивати Енолошке Станице сличне станици у Букову са истим циљем из чл. 1. тач. 5. и са истим уређењем као у чл. 6. тач. 2. овога Закона.

Чл. 23. — У циљу одржавања наших вина на достојној висини, што је неопходно потребно за јачање извоза вина, забрањује се се како по државним и приватним расадницима, тако и по виноградима размножавање и сађење оних хибрида америчке лозе, који рађају непосредно без калемљења. Изузети се могу само они хибриди за које да одобрење Министар Пољопривреде и Вада.

Чл. 24. — Овај се Закон проширује на целу Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца. Министар Пољопривреде и Вада саобразиће све државне и приватне лозне расаднике, њихово особље као и путне наставнике виноградарства и винарства у целој држави одредбама овога Закона чим буџетска могућност то буде допустила.

Чл. 25. — Овај Закон ступа на снагу кад га Краљ потпише а извршну снагу добија када се обнародује у Службеним Новинама, и замењује Закон о обнављању и унапређењу виноградарства од 28. новембра 1895. године са његовим изменама и допунама од 26. јануара 1900 и Уредбу о изменама и допунама у Закону о обнављању и унапређењу виноградарства од 22. марта, 1921. год., Службене Новине Бр. 83./21. год., списка Уредаба Министарства Пољопривреде и Вада Бр. 12., Службене Новине Бр. 195./21. год.

Препоручујемо Нашем Министру Пољопривреде и Вада, да овај Закон обнародује и о извшењу се његовом стара, властима, пак, заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорвају.